

CINECLUBISME: RELACIONS INTERGENERACIONALS

El cineclubisme és un moviment cultural associatiu, arrelat al nostre país des de principis del segle XX i que manté actualment en ple funcionament algunes entitats que compten entre 50 i 60 anys de recorregut. Les característiques sociopolítiques de la nostra història han deixat una profunda petjada en l'evolució del cineclubisme català. Per això, cal començar reflexionant sobre aquest procés, per abordar l'anàlisi de les relacions intergeneracionals en el cineclubisme actual.

Per no estendre's massa, pot fer-se una afirmació que caldria matisar molt i diversament però que, en essència, reflecteix la vicissitud històrica del cineclubisme català. La creació i funcionament de cineclubs, a més de la seva vocació cinèfila, tenia una autèntica vocació social i política que, algunes vegades, arribà a ocultar i/o bandejar el seu objectiu prioritari. Evidentment, la contemplació i l'estudi d'obres cinematogràfiques que eren poc accessibles a causa de la censura existent, va representar una motivació prioritària per a la proliferació del cineclubisme. Tanmateix, no podem ignorar que el simple acte de voler veure aquest tipus de cinema, en si, ja era un acte d'afirmació i de rebel·lia. Aquest valor afegit, tan enriquidor, en determinats moments –els anys 80-, va ser fatal per al moviment que, al redirigir les seves prioritats cap al cinema, va patir una greu crisi que gairebé el liquidà. Sobrevisqueren i s'afiançaren aquells cineclubs que tenien una història molt consolidada i una activitat constant que havia arrelat a les capitals de comarca. Però, el cineclubisme en si quedà malparat i es començà a penjar-li l'etiqueta d'activitat inútil i antiquada, sobretot des d'unes *élits* intel·lectuals que n'havien consumit en quantitats massives .

La represa, però, va ser un moviment constant des del 1995 que va retornat el cineclubisme a moltes comarques catalanes.

Així, doncs, ara mateix, es donen, en quan a les relacions intergeneracionals, dos tipus de cineclubs definits pel temps.

Els uns, han fet una evolució històrica ininterrompuda, s'han anat regenerant cronològicament, han realitzat activitats complementàries a l'acostumada "sessió", han organitzat mostres i festivals, projeccions i tallers per a les escoles,... i han anat redefinint la seva relació amb el públic que podien atraure i els socis. En el seu si, hi conviuen diferents generacions, fet que representa una oportunitat per als joves de poder aprendre dels més grans estratègies d'adaptació i resistència ja que alguns veterans han aconseguit tirar endavant la seva entitat en condicions socials, polítiques i econòmiques tremendament difícils. Aquests recursos no són sobers, tot al contrari, són molt útils per si mai els factors econòmics no siguin gens afalagadors per al cineclubisme. També la convivència possibilita que la generació més gran pugui aprendre dels joves noves pràctiques. I, fins i tot, a tenir la gosadia de recuperar elements com la presentació, o el bescantat fòrum, la presència de directors,...que havien caigut en desús per la poca participació i interès que havien anat mostrant aquells que assistien a les sessions. Les noves

tecnologies també marquen la necessitat i la possibilitat de l'aprenentatge i l'utilització per part dels més grans. Pensem que el cohesionador del cineclubisme és l'amor al cinema i les ganes de coneixe'l millor, i això no té edat però com que la programació cinematogràfica s'ha convertit en un circuit canviant a velocitats cada vegada és més delirants, cal trobar canals perquè els més joves i els més grans hi aportin els seus coneixements, els seus criteris i les seves il·lusions.

Els altres cineclubs, són nous de trinca i els dirigeixen persones menors de quaranta anys. Aquests cineclubs on no hi ha pluralitat generacional són una incògnita inquietant de futur, perquè no sabem quin recorregut tindran ni si prepararan el relleu. Des de la Federació catalana de cineclubs s'haurà de reflexionar sobre el tema i procurar aportar idees i eines perquè el nou cineclubisme comenci a preparar la seva continuïtat, sinó correm el risc que només continuïn els consolidats i els nous s'exhaureixin, convertint tot aquest moviment de represa en inestable.

En quan a l'espai, en el cineclubisme no existeix la diferenciació per ubicació, perquè, en el nostre país, es tracta d' un fenomen eminentment urbà. En les zones plenament rurals encara no s'ha recuperat el moviment cineclubista, i no sabem si mai s'arribarà a recuperar per l'absència o discontinuïtat dels joves que, com hem vist, són els nous creadors de cineclubs en algunes ciutats petites de dedicació comercial o industrial. Aquests joves que s'animen a iniciar o reprendre l'activitat cineclubística, normalment, estan animats per l'afany de poder veure a la seva localitat aquelles pel·lícules en VOS que només podrien veure a Barcelona .

Per tant, més que problemàtiques intergeneracionals en l'actualitat, intuïm que aquestes problemàtiques es donaran en un futur no massa llunyà i que només s'evitaran si els cineclubs estudien estratègies de substitució en els òrgans dirigents i si les perspectives d'activitat s'amplien i s'enriqueixen, convertint el cineclubisme en una activitat polièdrica a nivell de pràctiques culturals centrades en el cinema. Fet que, si es donés, n'originaria la necessitat en espais on ara no es desenvolupa el cineclubisme.

Francesca Prats
Federació catalana de cineclubs